

Sygn. akt III AUa 1180/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Małgorzata Gerszewska
Sędziowie:	SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń (spr.) SSA Barbara Mazur
Protokolant:	st.sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2016 r. w Gdańsku

sprawy B. Z.

przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

o prawo do emerytury rolniczej

na skutek apelacji B. Z.

od wyroku Sądu Okręgowego w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 kwietnia 2016 r.,
sygn. akt VI U 371/16

oddala apelację.

SSA Barbara Mazur SSA Małgorzata Gerszewska SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń

Sygn. akt III AUa 1180/16

UZASADNIENIE

Decyzją (pismem) z dnia 21 grudnia 2015 r. KRUS Oddział (...) w B. poinformował ubezpieczonego B. Z., że w(...) osiągnął on wiek emerytalny 65 lat i 9 miesięcy i zweryfikowano akta rentowe celem ustalenia uprawnień do emerytury rolniczej na podstawie art. 33 ust. 2b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2015r., poz.704 ze zm.). Zdaniem organu rentowego odwołujący nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury rolniczej z urzędu, ponieważ udowodnił jedynie 23 lata 4 miesiące i 3 dni podlegania ubezpieczeniu. Sąd Okręgowy w Bydgoszczy oddalił odwołanie wnioskodawcy wyrokiem z dnia 7 kwietnia 2016 r.

Sąd ustalił, że ubezpieczony B. Z. złożył do KRUS Oddział (...) w B. pismo, w którym wniósł o zaliczenie do stażu ubezpieczeniowego okresu, gdy pracował w gospodarstwie rolnym rodziców oraz okresu pobierania renty wypadkowej oraz zwrócił się do organu rentowego o ustalenie uprawnień emerytalnych. Decyzją z dnia 21 grudnia 2015 r. organ

rentowy przeliczył rentę rolniczą doliczając okres pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia, czyli od (...) do 28 lutego 1971 r. tj. 4 lata 11 miesięcy i 10 dni oraz okres pracy także w gospodarstwie rolnym rodziców w późniejszym okresie od 16 listopada 1971 r. do 30 czerwca 1972 r. Jednocześnie w piśmie z dnia 21 grudnia 2015 r. poinformowano odwołującego o tym, że nie spełnia warunków do przyznania prawa do emerytury, ponieważ nie udowodnił 25 lat stażu ubezpieczeniowego lecz 23 lata 4 miesiące i 3 dni podlegania ubezpieczeniom emerytalno – rentowym. Sąd Okręgowy potraktował pismo z dnia 21 grudnia 2015 r. jak decyzję odmawiającą prawa do emerytury, uznając, że od strony formalnej, oprócz braku pouczenia spełniała ona warunki decyzji administracyjnej. Podano w niej podstawę prawną odmowy prawa do emerytury a także stan faktyczny ponadto pomimo braku pouczenia ubezpieczony w zakreślonym terminie wniósł odwołanie formułując zarzuty co świadczy o tym, iż treść decyzji była zrozumiała.

Przechodząc do rozważań merytorycznych Sąd odwołał do regulacji art.19 ust.1 i 20 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników z dnia 20 grudnia 1990 r.

Z treści powyższych przepisów wynika, że możliwe jest zaliczenie osobom ubiegającym się o emeryturę rolniczą okresów prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia przed dniem 1 stycznia 1983r.

O zaliczenie takich dwóch okresów ubezpieczony starał się i zostały one uwzględnione przy rozpatrywaniu praw emerytalnych. Okresy te zaliczono, ale dopiero od ukończenia 16 roku życia tj. (...) a nie wcześniej jakby tego chciał ubezpieczony. Zaliczenie okresu pracy prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy przed 16 rokiem życia nie jest możliwe nawet wówczas, gdyby praca w gospodarstwie rolnym wykonywana była co najmniej w połowie wymiaru czasu pracy (tj. 4 godziny dziennie) bowiem żaden przepis ustawy nie zezwala na takie zaliczenie.

Nie jest też możliwe zaliczenie do okresów podlegania ubezpieczeniom społecznym wymaganym do nabycia praw emerytalnych okresu gdy ubezpieczony otrzymywał rentę wypadkową tj. od sierpnia 1993 r. do lipca 1996 r. W okresie wypłaty renty (bez względu na jej wysokość) odwołujący nie opłacał składek na ubezpieczenia społeczne lecz pobierał świadczenie.

Odnośnie natomiast możliwości zaliczenia okresu pracy ubezpieczonego w Wojskowym Przedsiębiorstwie Handlowym w B. lub w (...) T. Sąd podkreślił, że są to okresy podlegania ubezpieczeniu pracowniczemu zakwalifikowane do okresów składkowych wymaganych w art.6 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Jednakże już art.20 ust.3 zakazuje zaliczania takich okresów do prawa do emerytury osobom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. (tak jak ubezpieczony) bowiem mogą się one ubiegać o przyznanie prawa do emerytury od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na podstawie odrębnych przepisów. Konsekwencją tego zakazu jest regulacja zawarta w art.25 ust. 2b ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników dotycząca wyliczania części składkowej emerytury. Otóż w myśl art.25 ust.2b ustawy wyłącza się możliwość doliczenia lat wymienionych w art.2a ustawy czyli m. in. podlegania ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu określonych w przepisach o systemie ubezpieczeń społecznych oraz podlegania ubezpieczeniom społecznym lub zaopatrzeniu emerytalnemu przed dniem 1 stycznia 1999 r. Ubezpieczony nie legitymuje się zatem wymaganym okresem ubezpieczenia uprawniającym do przyznania praw emerytalnych z ubezpieczenia społecznego rolników.

Apelację od wyroku wywiódł ubezpieczony zaskarżając go w całości. Skarżący podniósł, że Sąd Okręgowy wadliwie nie zaliczył mu podlegania ubezpieczeniu emerytalno - rentowemu okresu pracy w gospodarstwie rolnym rodziców od 1 kwietnia 1964 r. do 20 marca 1966 r. oraz pracy w gospodarstwie w okresie pobierania przez niego renty rolniczej z tytułu wypadku przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego tj. od 1 sierpnia 1993 r. do 20 lipca 1996 r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego okazała się bezzasadna.

Sąd Okręgowy nie popełnił uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. W konsekwencji Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNP 1999, nr 24, poz. 776). Sąd Odwoławczy w pełni podziela także ocenę prawną, jakiej dokonał Sąd pierwszej instancji, uznaje ją za wyczerpującą (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2006 r., IV CK 380/05 LEX nr 179977; z dnia 16 lutego 2005 r., IV CK 526/04, LEX nr 177281).

Z uwagi na to, że w apelacji podniesiono wyłącznie zarzuty naruszenia prawa materialnego, Sąd Apelacyjny nie jest władny do poszukiwania ewentualnych naruszeń prawa procesowego, chyba że nieważności postępowania, a ta w sprawie nie występuje.

Ponieważ sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego ani nie zmienił ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji, a w apelacji nie zgłoszono zarzutów dotyczących tych ustaleń, uzasadnienie wyroku zawiera jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Przedmiotem niniejszej sprawy jest odmowa przyznania przez organ rentowy z urzędu emerytury rolniczej.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 3 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 277) osobom pobierającym renty rolnicze z tytułu niezdolności do pracy, które osiągnęły wiek emerytalny określony w art. 19 ust. 1a i 1b, przyznaje się z urzędu emeryturę rolniczą w wysokości nie niższej od dotychczas pobieranej renty z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli osoba ta spełnia warunki określone w art. 19 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Stosownie do art. 19 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, emerytura rolnicza przysługuje ubezpieczonemu, który spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny w ust. 1a i 1b 2) podlegał ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu przez okres co najmniej 25 lat, z uwzględnieniem art. 20. Przepis art. 20 ust. 1 z kolei stanowi, że do okresów ubezpieczenia, wymaganych stosownie do art. 19, zalicza się okresy: 1) podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników indywidualnych i członków ich rodzin w latach 1983-1990, 2) prowadzenia gospodarstwa rolnego lub pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., 3) od których zależy prawo do emerytury w myśl przepisów emerytalnych. Z kolei w myśl art. 6 pkt 14, ilekroć w ustawie jest mowa o okresach podlegania określonemu ubezpieczeniu społecznemu - rozumie się tylko takie okresy, za które opłacano przewidziane w odpowiednich przepisach składki na te ubezpieczenia, chyba że w myśl tych przepisów nie istniał obowiązek opłacania składek.

Bezspornym jest, że poczynając od 1 lipca 2009 r. wnioskodawca urodzony (...) pobiera rentę rolniczą przyznaną na stałe i w (...) osiągnął wiek emerytalny (65 lat i 9 miesięcy). Dla przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury rolniczej z urzędu nie została spełniona przesłanka posiadania przez niego wymaganego okresu ubezpieczenia w wymiarze 25 lat. Słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji, że nie było podstaw do uwzględnienia ubezpieczonemu do okresów ubezpieczenia wymaganych do nabycia prawa do emerytury rolniczej okresu pracy w gospodarstwie rolnym przed ukończeniem 16 roku życia, przed dniem 1 stycznia 1983 r., co wynika z brzmienia art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników. Oceny tej nie zmienia zarzut apelującego o naruszeniu zasady równości, albowiem zasada wyrażona w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP nie stanowi podstawy do znoszenia różnicowania ubezpieczonych w systemie rolniczym i powszechnym, gdyż sytuacje tych ubezpieczonych nie są porównywalne. W stanach objętych art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy brak jest podstaw do stosowania - poprzez art. 52 ust. 1 tej ustawy - przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Nadto wskazać należy, że nawet w ramach systemu powszechnego okres wykonywania pracy w gospodarstwie rolnym rodziców przez osobę, która nie ukończyła 16 lat, nie może być uwzględniony jako okres składkowy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 września 2001 r. II UKN 555/00 OSNP 2003 nr 13, poz. 321).

Ustawą z dnia 2 kwietnia 2004 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 91, poz. 873) zmieniono art. 20. Zmiana ta polegała na zniesieniu zaliczalności lat pobierania okresowej renty rolniczej (w tym czasie nie była opłacana składka) do uprawnień emerytalno-rentowych.

W zmian wprowadzono możliwość dobrowolnego ubezpieczenia się w czasie pobierania renty. Osobom, które z takiej możliwości skorzystały, okres pobierania renty zalicza się zarówno do prawa, jak i wysokości emerytury lub renty.

Bezspornie ubezpieczony w okresie wskazanym w apelacji tj. od 1 sierpnia 1993 r. do 20 lipca 1996 r. pobierał rentę rolniczą z tytułu wypadku przy prowadzeniu gospodarstwa rolnego, jednakże z akt rentowych nie wynika, że zgłosił się do dobrowolnego ubezpieczenia i opłacał w tym okresie z tego tytułu składki. Zasadnie zatem Sąd pierwszej instancji nie znalazł podstaw prawnych do zaliczenia ubezpieczonemu w/w okresu do uprawnień emerytalnych.

Z przytoczonych zatem względów Sąd Apelacyjny uznał, że apelacja jest niezasadna, wobec czego stosownie do art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

SSA Barbara Mazur SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń SSA Małgorzata Gerszewska